

פרוטוקול מס' 178
מישיבת ועדת השירותים הציבוריים
מיום ה' י"א אדר תשל"ו 12.2.76 שעה 12.30

בנכח:

חברי הועדה: ח. גרוסמן - יו"ר
י. בארי
מ. גז
ל. דיציאן
א. ורדיגר
ה. זיידל
מ. חריש
מ. ידיד
פ. שינמן
ח. שמעוני

מוזמנים: מ. לוין - המוסד לביטוח לאומי
א. וולף - המוסד לביטוח לאומי
ת. פנחסוביץ - משרד המשפטים
י. כפלאוי - משרד העבודה
ד. נוראל
י. כהן

מזכירת הועדה: ש. כרם

רשמה: א. גוטמן

סדר היום: חוק ביטוח נריאות, תשל"ג-1973

1078

(תק"ב) ק"מ 22.2.76

היו"ר ח. גרוסמן: אני פותחת את הישיבה.

חוק ביטוח בריאות תשל"ג - 1973

היו"ר ח. גרוסמן: אנו דנים היום בפרק ה'.

44. לענין חוק זה -

"חוק הביטוח" - חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), תשכ"ח-1968, והתקנות לפיו;
"הכנסה" -

(1) הכנסה שמגיעים ממנה דמי ביטוח לאומי לפי חוק הביטוח, ואף בזמן שאין לשלם ממנה דמי ביטוח לאומי לפי אותו חוק;
(2) הכנסה שהיו מגיעים ממנה דמי ביטוח לאומי, אולם בכפוף לסעיף 48(א);

"מעביד", "עובד" ו-"עובד עצמאי" - כמשמעותם בחוק הביטוח;
"דמי ביטוח" - דמי ביטוח בריאות, לרבות המס המקביל לענין מי שסייב בו.

א. וולף: זה סעיף הגדרות, והוא נסמך על חוק הביטוח הלאומי.

חוק הביטוח - חוק הביטוח הלאומי לצורך זה.
בהגדרת המעביד, העובד והעובד העצמאי, אנו דבקים בהגדרה שישנה בחוק הביטוח הלאומי.

דמי ביטוח מרכיבים מהחלק של המס + אם מדובר במקרה של עובד - אשר משלם העובד + מס מקביל, ואצל העצמאי זאת יחידה אחת. ההגדרה שיצאנו ממנה היא דמי ביטוח כולל, המרכיבים דמי ביטוח בריאות ומס מקביל. אני יודע, שזה עלול לכלבלב בסעיפים הבאים, אבל זה המירב שאפשר היה לעשות.

מ. כהן ילווה אותנו כמומחה של ביטוח לאומי, חוק ביטוח לאומי וכל הקורה מתוך החוק. הוא יטביר דברים ספציפיים, וכן את המובח "הכנסה".

מ. כהן: המונח הזה, לגבי שכירים, הוא השכר שהם מקבלים, ולגבי מי שאינם שכירים זו הכנסתם כפי שנקבעה ע"י פקיד השומה של מס הכנסה.
עכשו, לאחר הנהגת הרפורמה, יש מרכיבים רבים לגבי שכירים בלבד, שהחייבים במס, ואינם חייבים בביטוח.

ל. דיציאן: בזמן שהניחו את החוק הזה על שלחן הכנסת, עדיין לא חלמו על הרפורמה במס. כאן, ענין ההכנסה לא יכל להתאים להטבר, כי הרפורמה עוד לא היתה אפילו חלום.

ת. פנחסוביץ: תמיד היו דברים, שראו אותם כהכנסה.

א. וולף: ההגדרה הזאת מתאימה גם לשינוי.

ה. זיידל: אני מציע לקרוא עוד פעם את הפיסקה הראשונה ולראות אם אין סתירה. דומני, שיש כאן איזה סתירה בתוך הסעיף הזה. אם החוק יקבע, שמהיזם, ההכנסה לגבי שכיר, פרוש הדבר שכל ההכנסה הכוללת אף כל הדברים לפי ועדת בן-שחר, וממנה הוא משלם דמי ביטוח, ועל פיה הוא יקבל גם את הפנסיה וכל הדברים האחרים, יתברר שיש סתירה בין שני דברים אלה.

אולי נשאיר את זה, ונראה מה מהות הסעיף הזה של דמי ביטוח. אנחנו בדע מה רוצים ואין רוצים לגבות, ואחר כך נחזור לסעיף הזה. הסעיף הזה יהיה משמעותי, כשנראה מה יהיה אחרי זה.

י. בארי : אני מסכים להערה של ח"כ ה. זיידל, שההגדרה "הכנסה" טעונה שינוי. לפחות לכאורה, יש בכך תרתי דסתרי - מגיע ממנה, אבל אין לשלם הימנה. אינני זוכר אם בחוק הביטוח הלאומי המונח "הכנסה". אם הוא מופיע, אז אפשר לאמר: "הכנסה" - כמשמעות המונח בחוק ביטוח לאומי.

א. וולף : במקרה הטוב, זה עונה רק על (1) ולא על (2).

י. בארי : פיסקה (2) יכולה לעמוד בפני עצמה. בעבר כבר אמרנו, שיש לציין מס מקביל כמשמעות המונח בחוק מס מקביל. אין לנו רפרנס אחר לביטוי מס מקביל.

א. וולף : את חוק מס מקביל, הרי מבטלים.

י. בארי : אז צריך לתת הגדרה.

ל. דיציאן : פיסקה (1) לא ברורה לגמרי. אני חושב שחוק צריך להיות ברור לכל אחד ואחד, שידע ממה צריכים לשלם. בעיקר סעיף פיסקלי של חוק, סעיף פיסקלי טהור, צריך להיות ברור.

פיסקה (2) לא מובנת כל עוד לא נראה ונדע מה אומר סעיף 48. (א). אני פבר קראתי את סעיף 48. (א) ויש לי הרבה מאד הסתייגויות. צריכה להיות הגדרה ברורה וחד-משמעית, בעיקר לאור סעיף 48. (א) ו-48. (ב).

אני מציע, כמו שהצעתי בכל יתר הסעיפים, לשנות את הביטוי "מעביד".

היו"ר ח. גרוסמן : למה לא תציע שינוי בחוק הביטוח?

ל. דיציאן : אנו דנים בחוק זה.

היו"ר ח. גרוסמן : זה כתוב במרכאות כפולות.

אשר לפיסקה (1), אתה רוצה הגדרה ברורה מה זה "הכנסה". ביחס לפיסקה (2) אתה מבקש להעביר את זה כאשר נגיע לסעיף 48. (א).

מ. ידיד : בהמשך להערות שהועלו ע"י חברי-כנסת, אני רואה שיש כאן כפילות וסתירה בין פיסקה (1) ו-(2). בפסקה (1) מדברים תחילה על הכנסה, שמגיע ממנה דמי ביטוח לאומי, ובסיפא אומרים שאין לשלם ממנה לפי אותו חוק. בפסקה (2) אומרים לנו; "הכנסה שהיו מגיעים ממנה דמי ביטוח לאומי...".

אולי אפשר יהיה להגדיר "הכנסה" בפסקה אחת ולא לסרבול את זה בשתי פסקאות. כל זה לא ברור. היתי רוצה לקבל הסבר מה משמעות סעיף 48. (א). אנחנו צריכים לדעת על מה אנו מדברים.

מ. לוין : כפי שאני מבין, ההגדרה של "הכנסה" מסתעפת לשני מישורים: א. המישור הרגיל; הכנסה שממנה מגיעים דמי ביטוח לפי חוק הביטוח, אף בזמן שאין לשלם ביטוח לאומי לפי החוק.

חוק ביטוח לאומי מגדירה מה זה הכנסה, שממנה משלמים דמי ביטוח. זה הכנסה לפי סעיף 2. של פקודת מס הכנסה. לגבי שכיר, זה לפי פקודת מס הכנסה סעיף 2. א. (2) ז"א הכנסה משכר או שווה שכו, או קצובות. ז"א מדובר בתשלום הנובע משכרו של העובד.

לגבי עובד עצמאי, זה לפי סעיף 2. א. (1) של פקודת מס הכנסה, ז"א אותן הכנסות של עובד עצמאי מעסקו, משלח-ידו וכו'.

לגבי יתר המבוטחים, זו הכנסה מהמקורות, לפי סעיף 2 בפקודת מס הכנסה, כגון שכר-דירה, פנסיה, קצבאות, ארנונה, תמלוגים, רבית וכדומה. כלומר, לא מעבודה, אלא מקורות רווחיים אחרים, ז"א לא הכנסת הון. אולי תרצה להגדיר הכנסה ככזו.

יש בביטוח לאומי תיקרה, שמעבר לה לא משלמים דמי

ביטוח.

יש קטגוריות מסוימות, שאינן חייבות בתשלום דמי ביטוח לגבי הכנסות משכר, יש תקנות לגבי פטור דמי ביטוח לגבי רכב, סלפון נסיעה לעבודה וכו'. יש שבעה פריטים, אשר חברי ועדת הכספים וועדת העבודה החליטו לפטור אותם מתשלום דמי ביטוח. כמו כן, יש עוד פטורים לגבי גמלאות לפי חוקי השיקום של משרד הבטחון, יש גמלאות המשתלמות לנרדפי הנאצים. כל זה פטור מתשלום דמי ביטוח. אלה הם רוב רובם, ויש עוד כמה מקורות, שאולי לא צינתי.

פיסקה (1) אומרת "הכנסה שמגיעים ממנה דמי ביטוח לפי חוק הביטוח, ואף בזמן שאין לשלם ממנה דמי ביטוח לאומי לפי אותו חוק", ז"א אותן הכנסות, שללא הפטור היו משלמים עבורן, ז"א אותה הכנסה שלפי החוק של ביטוח לאומי - מכל מיני שיקולים - היא פטורה מתשלום דמי ביטוח, אבל נחשבת כהכנסה לפי חוק הביטוח הלאומי לפי סעיף 2 של מס הכנסה, הרי הכנסה זאת חייבת בדמי ביטוח לאומי. אפשר לציין, לגבי קצבאות זיקנה, ברור שזה פטור מתשלום דמי ביטוח, וכל הסוגים של גמלאות הפטורים לפי חוק הביטוח מתשלום דמי ביטוח. לגבי דמי אבטלה, יש הוראה מפורשת שזה חייב במס הכנסה וגם בדמי ביטוח. זה המקרה היחיד שהוא יוצא דופן לעומת הכללים העיקריים.

ל. דיציאן: אותם תשלומים שוטפים, אשר אנשים מקבלים מחוץ לישראל והם לפי החוק של כפל מסים, משוחררים מתשלום מס,

מ. לוי: בקשר לכפל תשלום מסים, לפי פקודת מס הכנסה, זה חוק פיסקאלי, ובמדה ואנו עורכים אמנות - ויש לנו אמנה עם גרמניה, אוסטריה, הולנד, בלגיה - יש אמנות שבהן יש הוראה מפורשת לגבי תשלום דמי ביטוח, שאין לשלם בשני מקומות בבת אחת.

ה. זיידל: אתה אומר, ששכיר היום ישלם מס הכנסה וישלם את הביטוח הלאומי מהשכר. אם לשכיר הזה יש הכנסות שונות, נוספות, שהיום הן פטורות ממס הכנסה או מתשלום דמי ביטוח, לפי ההסבר שאתה נותן היום, אבל ביטוח בריאות הוא כן ישלם מהכנסה זאת. אם זה כך, שאלתי היא: היום, מס אחיד או קופות החולים אינן מקבלות דמי ביטוח מכל אותה ההכנסה. לפי ההסדר הקיים - לפי הסכם קבוצי או בלי הסכם - לפי השכר הוא ישלם הכל; גם מס הכנסה וגם ביטוח לאומי. מה שאתה מסביר היום הוא, שאתה רוצה לתבוע דמי ביטוח מכל ההכנסה. זה דבר חדש במדינה. פרוש הדבר, גם כשהוא משוחרר ממס הכנסה לגבי הכנסה מסוימת, נבניח עבור פיצויים מגרמניה, אתה אומר, שלגבי ביטוח בריאות לא משחררים שום דבר.

אני חושב, שזה משהו שצריך לגביו החלטה עקרונית.

ל. דיציאן: הרבנות השוטפות, המתקבלות מגרמניה, המתקבלות בכל צורה שהיא, וזה יכל להיות רבנות עבור בריאות או עבור רדיפות. גם מגרמניה וגם מאוסטריה, הן משוחררות מכל תשלום מס הכנסה. האמנה במובן זה, היא רעה מאד. אם לאדם זה יש הכנסה נוספת, מתעוררת השאלה אם מוסיפים את זה לצרכי ביטוח לאומי, למרות שהכנסה זאת משוחררת ממס הכנסה, או שבמקרה זה גם לצרכי הביטוח הלאומי הרבנות משוחררת? אני מדבר על עובד עצמאי.

יש אנשים, שאין להם שום הכנסה נוספת, חוץ מהרבנות שהם מקבלים מגרמניה. יש עשרות אלפים במדינה, החיים רק מן הרבנות, שהם מקבלים מגרמניה. מה אומר החוק לגביהם? אם הם חייבים, האם הניסוח הזה עונה על כך?

י. בארי: נראה לי, שלא כל אחד הפטור מתשלום מס הכנסה לגבי מקור הכנסה מסוים, צריך להיות פטור גם מתשלום דמי ביטוח, כי גם היום מי שפטור מתשלום מס הכנסה, משלם דמי קופות-חולים, וגם לענין זה הוא צריך לשלם, גם אם מקור הכנסתו אינו נתפס בהגדרה של החוקים הקיימים.

מבלי להכנס לתכנן, נראה לי שמבחינת הצורה, נכון להגדיר "הכנסה" כמשמעות המונח בפקודת מס הכנסה, למעט מה שנקרא למעט, ולרבות מה שאינו כלול שם.

היו"ר ח. גרוסמן: יש אנשים המקבלים מגרמניה ביטוח בריאות, ומשלמים את זה פה, האם הם יצטרכו בעד זה לשלם דמי ביטוח?

מ. לוין: ח"כ זיידל, אמנם אנו כאן שותפים זוטרים לחוק, אך הכוונה היא לממשלה - אני מבין. התשובה בחוק ניתנה כבר ע"י ח"כ בארי ע"י האופי המיוחד של ביטוח בריאות, שכל מי שהיום מבוטח, חייב בתשלום. קשה לעשות גזרה שונה לגבי ביטוח כללי, שזה ענין של צבירה לתקופות ארוכות, שעה שכאן הוא משלם ומקבל מיד את התמורה.

העמדה שבאה לביטוי בחוק, היא כזאת, וטפף אם האוכלוסייה הזקוקה לטיפול תהיה לגמרי פטורה מכיון שמסיבות פיסקאליות ההסדר עם גרמניה נבע מסיבות כאלה ואחרות, ולא יכל להיות שזה יקבע את הפטור בענין זה.

המחוקק עשה כאן את הדברים בעינים פקוחות, ויש לשלם דמי ביטוח מכל הכנסותיו של אדם. אמנם, יש הוראות מיוחדות בסעיף 49, ויש גם לגבי מי שמקבל קיצבאות זיקנה מהמוסד. רדרך כלל, לגבי הכנסה, המחוקק יוצא מהנחה שצריכים לשלם מכל ההכנסה דמי ביטוח בריאות.

לשאלה של ח"כ דיציאן: לגבי הרבטה, בחוק שלנו זה לאו דוקא לפי פקודת מס הכנסה, אלא בפיקוד. ביטוח הלאומי. התשלום בעשה על ההכנסה ממקורותיה ולא לפי הכנסה החייבת במס שהיא כבר אחרי ניכוי. בביטוח לאומי זה מהכנסה ברוטו, לפני כל ניכוי, פטור וזיכוי.

השאלה היא, מה רוצים, האם רוצים ללכת לפי ביטוח לאומי, ואז ברור שלא יכולים להיות סוגים שונים של הכנסה. ברגע שגובים לפי שעור מסוים מאותה הכנסה החייבת בדמי ביטוח, אז אם יוסיפו דמי ביטוח בריאות, זה חייב להיות רק תוספת מסוימת לשעור מבחינה אריטמטית. המוסד לא יוכל להתמודד עם בעיות אלה.

הכנסה, פרושה הכנסה ברוטו, לפני כל ניכוי, זיכוי ופטור. זו התשובה לגבי רבטות. יש הכנסות שהן פטורות לפי חוק ביטוח לאומי, כגון נרדפי מחנות. לא כל מי שמקבל רבטה פטור מתשלום מס הכנסה, למרות ששר האוצר הוציא צו לגבי פטור בקשר לרבטות, הרי בביטוח לאומי, (ל. דיציאן: זה הסכם בינלאומי ולא צו)

ת. פנחסוביץ: הסכם איננו חוק, אלא אם הוא מתקבל אחר כך בדרך של חקיקה.

ל. דיציאן: כל האמנות הבינלאומיות אינן טעונות אישור ע"י חוק, אלא רק ע"י הממשלה.

מ. לוין: לגבי האמנות של ביטוח לאומי, כתוב בפרוש, שבמדתה ונערכה אמנה בתחום החוקים הסוציאליים, הרי המחוקק הפנימי במדינה מתקין תקנות, והוא גם יכל לסטות מהוראות החוק של ביטוח לאומי.

לגבי רבטות, מבחינת ביטוח לאומי, אם מדובר על פיצויים לגבי אלה שהיו במחנות של הנרדפים, רבטות אלה לפי ביטוח לאומי, פטורות. הכנסות אחרות, אינן פטורות. ההכנסות האלה, לפי חוק הביטוח הלאומי, חיבות בתשלום דמי ביטוח.

מ. ידיד: היות ואני תומך בכך, שכל דמי ביטוח בריאות ממלכתי ייעשו באמצעות הביטוח הלאומי, הרי אפשר היום כאשר עצמאי ושכיר משלמים כל אחד להם אחוז מסוים מהכנסתו, נוכל להוסיף עוד אחוז מסוים, וזה יכסה גם את הביטוח. השאלה היא, איך אפשר להסדיר את זה בחוק?

א. וולף : היו"ר שאלה מה קורה כאשר מקבלים ביטוח בריאות מגרמניה. יש לנו סעיף 15 בנוסח הכחול, ופה אנו אומרים דברים די מפורשים. יש אפשרות שאדם מקבל החזר מגרמניה בעד כל הטיפולים, ויש הסדר שהוא מירל את דמי ביטוח הבריאות, שהוא משלם כאן. אם הוא מקבל החזר הביטוח - אין בעיה. אם הוא מקבל החזר בעד הוצאות טיפול - אלה אנשים שיכללו בביטוח רשות, שלגביהם יהיו כללים מיוחדים, הן מבחינת הקף הביטוח וכו'. זה לא נכנס לקטגוריה הכללית.

ל. דיציאן : אם מישהו מקבל מממשלת גרמניה את דמי הביטוח של קופת-חולים כל שהיא, ממשלת גרמניה מבטחת אותו כאן בקופת-חולים. מה קורה עם אדם כזה?

א. וולף : אם יש מקרה של אדם שלקה ברגליו, והוא מקבל פיצוי מגרמניה על טיפול ברגליו, זה סוג אחר. יש סוג אחר, כאשר נותנים דמי ביטוח בקופה מסוימת. לגבי הקטגוריה הראשונה, של טיפול בליקוי מסוים, הוא לא יקבל את זה אלא אם הוא ישלם את זה לקופה. האנשים האלה יהיו מבוטחים ברשות. סעיף 2 אומר, שיש ביטוח ברשות. זה לא מבוטח לפי סעיף (1). סעיף 15 אומר אם אדם כזה זכאי להחזר מסוים, ואנו אומרים, שאם הוא מקבל עבור סעיף מסוים החזר טיפול מגרמניה - הקופה לא חייבת לתת לו את הטיפול הזה, אלא אם הוא משלם לקופה.

ל. דיציאן : כאשר אדם משתכר 5,000 ל"י, הוא משלם לפי זה את מסי קופ"ח. יחד עם זה, הוא סובל ממחלת לב, וממשלת גרמניה משלמת לו עבור זה.

היו"ר ח. גרוסמן : יש הסכם בין ממשלת גרמניה לבין קופות חולים מסוימות. ממשלת גרמניה משלמת עבור טיפול שיש לאדם עקב ליקוי מסוים. את התשלום משלמת ממשלת גרמניה ישירות לקופת חולים. האם המבוטח יצטרך לשלם פעם נוספת עבור זה?

ל. דיציאן : יוצא שהקופה משלמת גם את דמי הביטוח, שהמבוטח משלם, וגם את התשלום מגרמניה. למה הקופה צריכה לקבל פעמיים?

היו"ר ח. גרוסמן : האם זה מעוגן בחוק? כאשר יש הסכם שאדם מבוטח בקופת-חולים והקופה הזאת מקבלת את דמי הביטוח מגרמניה עבור הליקוי שיש לו, מדוע האיש הזה צריך לשלם דמי ביטוח?

א. וולף : אם הוא מקבל את דמי הביטוח, הוא לא צריך לשלם את זה פעמיים.

ח. שמעוני : אם דמי ההחזר שהוא מקבל מממשלת גרמניה עבור הליקוי עלו על כך כל דמי הביטוח שהוא שילם - יוחזרו לו דמי הביטוח בגודל ההפרש.

ל. דיציאן : אם אדם מקבל עבור טיפול מסוים, תשלום מגרמניה. הליקוי והטיפול בו נמצאים בביטוח הכללי לפי החוק שלנו. האיש הזה משלם ביטוח לאומי וביטוח בריאות לפי המקסימום האפשרי, שיקבע השר. עכשו קופת חולים כל שהיא תקבל פעמיים. כי אם הטיפול הזה שייך לאחד הסעיפים אשר כל אזרח שייך לקבל ללא תשלום נוסף, למה אדם כזה צריך לשלם עבור זה?

א. וולף : אותו אדם הוא מבוטח ברשות ולא מבוטח חובה. מאחר והוא מבוטח רשות, יש לנו סעיף 4 האומר, שלגבי אנשים כאלה התנאים בשעור דמי הביטוח ייקבעו ע"י השר, ז"א זה לא אותו שעור ביטוח החל על הכלל.

ט. ידיד:
לדוגמא, ביקש שני אזרחים, לשנייהם יש חשבון בלב, האחד ישראלי ללא כל זכאות מגרמניה ולשני יש זכאות מגרמניה. האחד, שאין לו זכאות מגרמניה, הוא מבוקש וזהו. לגבי השני, אשר מקבל זכאות מגרמניה, מדוע אתה רוצה שתהיה עבור הטיפוול, כאשר הוא מבוטח כמו כל אזרח?

א. וולף:
א. יתכן שהוא ישלם עבור אחר, כי הוא מבוטח ברשות. ב. השאלה כאן מי ירויח באופן של דבר. את הכסף הזה הוא מקבל כהוצאות רפואיות. השאלה מי צריך לקבל את זה - האדם הזה שירויח את זה לכיסו, או הקופה.

פ. שינמן:
אם הוא צריך לשלם את דמי הביטוח לפי גובה ההכנסה, אז כאשר מצרפים לו את הסכום הזה להכנסה, יכל להיות שהתעריף שלו יהיה שונה. אבל, לא צריך לקחת ממנו פעמיים.

ה. זיידל:
אני מבין, שאדם הצריך לקבל החזר הוצאות מגרמניה, והוא צריך לשלם דמי ביטוח, מדובר על כך שיתכן שיקבל עזרה רפואית אשר ממסלת גרמניה אינה משלמת עבור זה. בביטוח בריאות יש סעיפים רבים. אם הוא מקבל ממסלת גרמניה החזר עבור אישפוז, הרי מוכרחים לקבוע סולם אחר של תשלומים. איש כזה לא יכל לשלם דמי ביטוח כמו אזרח רגיל, כי אזרח המקבל עזרה ממדינה אחרת, יקבל רק עזרה חלקית. לכן, צריך להרחיב את סעיף 4, והסעיף יאמר, שבמקרה כזה השרים יקבעו את גובה דמי הביטוח.

מ. חריש:
הגישה העקרונית יכלה להיות, שכל פיצוי אשר ניתן במסגרת ביטוח בריאות על אותם דברים אשר עבורם מקבלים ממסלת גרמניה, זה תשלום עבור שירותים הביתנים ע"י המדינה. ואז השאלה איפה עומדים באמצע, בין שני הדברים. לי נדמה, שאיפה שלא נקבע את המקום, זה יהיה נתון למחלוקת. יכולה להיות גישה עקרונית, שנתחם לכסף הזה כהכנסה המצטרפת אל הבדיקה מאיזה הכנסה משלמים ביטוח בריאות.

צריך לדעת שיש לו כזאת וכזאת הכנסה במדינת ישראל, וכך וכך תוספת הכנסה מגרמניה, ומסך הכל הוא ישלם ויקבל ביטוח בריאות. בביטוח בריאות יראו את ההכנסה שלו, והכסף שהוא מקבל ייראה כחלק מההכנסה.

הנד"ר ת. גרוסמן:
לפי ההסכם עם גרמניה, זה לא כל כך פשוט, כפי שמציע ח"כ חריש. לפי ההסכם עם גרמניה, חלק מביטוח הבריאות הוא שרות ישיר לצרכי בריאות ואי אפשר להכביט את זה לפזול של הכנסה כללית של האזרח.

ל. דיציאן:
האם כל אדם, המקבל בצורה כל שהיא זכויות ע"י ממסלת חוץ - לאו דוקא גרמניה - האם באותו רגע הוא הופך למבוטח ברשות?

א. וולף:
כתוב: זכאי המקבל חלק מההוצאות הרפואיות. מאותו רגע הוא לא מבוטח חובה. יש אפשרות, לפי סעיף 3 להכניס סוגים מסוימים שיהיו מבוטחי חובה, ולפי סעיף 4 מבוטח רשות.

ל. דיציאן:
היתי מציע, שיכניסו לסעיף 3 את התיעצות שר האוצר.

א. וולף:
בסעיף 3 זה ביטוח חובה, וחל עליו הכל, אין כאן בעיה.

ח. שמעוני:
מבוטח ברשות המשלם דמי ביטוח מקסניס בסך אלף ל"א, אם בגלל סום מסוימים, קיבלה קופת חולים במשך השנה אלף ל"א, הרי הוא יכל לקבל את אלף הל"א בחזרה. אם קופת-חולים קיבלה 500 - היא תחזיר 500, אבל אם היא

קבלה חמשת אלפים ל"י, היא תחזיר לו רק את אלף הל"י. ז"א, בסך הכל הוא יהנה מכך שלא ישלם יותר מכל אזרח רגיל, במקרה כזה.

א. וולף : כל הויכוח הזה אינו שייך לסעיף 44. כל הויכוח הזה הזה התנהל בסעיף 4 ובסעיף 2. (2) וסעיף 15. בסעיף 44 הענין הזה לא רלבנטי. אני נסיתי רק לחזור ולהסביר דיון שכבר היה לנו.

ל. דיציאן : אמרתי כבר אז, שבחזור לזה כשנגיע לסעיף הזה.

א. וולף : כל האפשרויות שהועלו כאן, לא בצורה הטכנית, אלא בצורת התוצאה הסופית, תתכנה במסגרת התעריפים המיוחדים לפי סעיף 4 לגבי אותם מבוטחים. (ל. דיציאן: אני מקווה שזה לא יהפך למס.) האפשרויות פתוחות. התקנות לא הותקנו. סעיף 15 מדבר על כך שלא יתכן שאדם כזה יקבל טיפול והכסף יכנס לכיסו. לגבי גובה דמי הביטוח שלו, התקנות הן שזה בהתייעצות עם שר האוצר ושר העבודה. אני לא יכל להתייחס לאיזה גובה זה יהיה. אני לא רואה בזה הכנסה נוספת, אלא שיפוי בעד הוצאות.

ח"כ בארי שאל על הגדרת מס מקביל. אני מוחק את מס מקביל. בחוק מס מקביל לא מופיעה הגדרה של המס המקביל. היה ויכוח בשעתו, וכל הגדרה שהוצעה נפסלה, וסענון שמש מקביל זה מושג ידוע בציבור, מוכר במדינה וידוע.

ח"כ מ. ידיד מציע, שנוסיף עוד אחוז, וזה יהיה הפתרון. זה לא יתכן, כי זה אחוז מסוים מההכנסה, וזה תשלום שהולך לקופות. מ. ידיד : בסעיף 48 יש לי כמה הצעות, ואני רוצה לראות מה ההגדרה כדי להציע שינוי בסעיף 48.

א. וולף : אנחנו לא יכולים לסטות מההגדרות של הכנסה במס הכנסה. לא יתכן שיהיו חמשים קטגוריות.

מ. לוין : נראה לי, שיש מקום להבהרה מסוימת בפסקה (1), כי יש כאן פונקציה של זמן, ולא ברור אם זה לגבי הזמן שמשלמים דמי ביטוח או לגבי תשכנסה שממנה משלמים דמי ביטוח לאומי. הנקודה הזאת טובה, ואם כן - זה מחייב איזה תיקון "קוסמטי", שהנוסח יהיה יותר ברור, אם זה תקופה ומסוים של זמן או מקורות הכנסה.

ל. דיציאן : אני מציע לגורמים הממשלתיים לשקול ולא להסתמך על שום דבר אחר, אלא לתת הגדרה ברורה חד-משמעית, בחוק של ביטוח בריאות, עבור איזה הכנסה ובעד מה, צריך לשלם ביטוח בריאות, וזה יוציא אותנו מכל התסבוכת.

ביטוח בריאות, זה תשלום שמשלמים עבור ביטוח וצדדן לדעת עבור איזה חלק מההכנסה צריכים לשלם. זה הרבה יותר פשוט מכל הדברים הכתובים כאן בסעיף 44.

היו"ר ח. גרוסמן : בסעיף 1 יש הגדרה של ההכנסה שממנה צריך לשלם ביטוח בריאות. אתה מבקש, שלא להצמיד את זה לביטוח לאומי, ולא לשום דבר.

ל. דיציאן : צריך לכתוב ממה צריך לשלם דמי ביטוח בריאות.

א. וולף : זו רשימה ארוכה של פריטים, וכל שינוי יחייב שינוי גם כאן.

מ. לוין : בביטוח לאומי, ההכנסה שממנה משלמים, זה עולם ומלואו, ויש חוק ותקנות מיוחדות. מבחינת המטאריה זה הקף גדול ביותר. כמובן, אם יחולו שינויים, יצטרכו לשנות גם כאן עקב בצד אגודל. יחד עם זה, צריכה להיות מיקשה אחת.

אנחנו צריכים לבצע חוק תגמולים נשגעי פעולות איבה,
וזו קשור לחוקי השיקום של משרד הבטחון, ויש קשיים רבים להרביץ
את הנושא, ותמיד נשאר מרחק מבחינת הזמן והחומר. תמיד מישתנו בש
מקופח.

כאן מוכרחה להיות זהות מושלמת מבחינת ההגדרות וההכנסה
וטבחינת חוק ביטוח לאומי.

ל. דיציאן: אני מוכן להתפשר על כך שזה יהיה צמוד לאיזת דבר,
אבל, בתנאי שהגובה יהיה ביטוח לאומי. כאן כתוב ההפך,
וכל קופת חולים תעשה חישובים ממה צריך לשלם וממה לא צריך לשלם.

היו"ר ח. גרוסמן: אם מישתנו רוצה להציע הצעה אחרת מזו. מכתובה כאן -
יגיש אותה ונביא אותה להצבעה.

ביחס לחלק השני של הסעיף, אני חייבת לאמר קצת
משונה - לפי החלק השני, למעשה כל דבר חייב בדמי ביטוח. אם זה
כך - לשם מצריכים את הרישאה?

מ. לוינ: יש הכנסות שאינן חייבות בדמי הביטוח.

היו"ר ח. גרוסמן: אתם מתבקשים לבדוק את הנוסח, אם הוא יכל להיות
יותר בהיר.

אמרתם, שהדברים אינם קשורים לסעיף 44, אבל נראה
לי שמשתנו כאן אינו שלם ביחס לאזרחי מדינת ישראל המקבלים פיצוי
לצרכי ריפוי. אם התשלום נכנס לקופת-חולים, מה קורה עם זה? התשובה
של א. וולף היא, שלפי התקנות שהשרים יתקינו, יהיה עבורם שיעור
שונה, כי הם יהיו מבוטחים ברשות.

לא היתי רוצה להשאיר את זה לתקנות. היתי מציעה
משהו דומה למה שהציע ח"כ ח. שמעוני.

א. וולף: אפשר לכתוב, שתקנות אלה יהיו בהתייעצות עם ועדת
שירותים ציבוריים.

ל. דיציאן: צריך להוריד אותם באחוז מסוים מדמי הביטוח.

היו"ר ח. גרוסמן: שיעור אחר יכל להיות 99,9%. אני לא פעם מקבלת
פניות מאנשים אלה הטוענים שהם כבר היום במצב כזה,
סקופת החולים אשר הם מבוטחים בה מקבלת עבורם ביטוח זהם נדרשים
כאן לשלם מהדש. מה פרוש להשאיר את זה לשרים להתקין תקנות?

א. וולף: אני מציע, שוועדת השירותים תהיה מעורבת בהליך
הזה. בסעיף 4 זה באישור ועדת השירותים הציבוריים.
יש סעיפים שיובאו לאישור הוועדה, ויש סעיפים שלא יובאו לאישורה.

היו"ר ח. גרוסמן: חברי-כנסת ביקשו שנחזור לפיסקה (2).

מ. לוינ: מזכיר על הכנסה, שממנה מגיעים דמי ביטוח.
התיקרה היא 3,700 ל"י, ובקרוב זה יהיה קצת יותר.
עד הכנסה זאת, חיבים לשלם דמי ביטוח. מעל להכנסה זאת - לא חיבים
לשלם. כאן נאמר: "הכנסה שהיו מגיעים ממנה דמי ביטוח לאומי, אולם
בכפוף לסעיף 48(א)", ז"א שרי הבריאות והעבודה יהיו רשאים לדרוש
סכום מינימלי ומקסימלי לענין ביטוח בריאות, ז"א לאו דוקא המקסימום
המחייב בביטוח לאומי, זה הקובע.

היות זכאן המינימום והמקסימום יכולים להיות
שונים מאשר בביטוח לאומי, ויתכן שזאת תהיה הכנסה אשר מטנה לא
חיבים לשלם דמי ביטוח לאומי, אבל לגבי ביטוח בריאות כן יהיו
חיבים, שרי הבריאות והעבודה רשאים לקבוע סכום מינימלי ומקסימלי
לענין תשלום דמי ביטוח.

היו"ר ח. גרוסמן: "מעביד", "עובד" ו-"עובד עצמאי" - נראה לי שלא ניתן להמיר זאת במלה אחרת, כי זה ציטוט מהחוק. "דמי ביטוח" - דמי ביטוח בריאות, לרבו המס המקביל לענין מי שחייב בו.

י. בארי: אנחנו יכולים לאמר: "מעסיק" - כששמעות המונח "מעביד" בחוק הביטוח.

סעיף 45. בעד כל מבוטח שמלאו לו 14 שנים ישולמו דמי ביטוח.

א. וולף: כשקוראים את סעיף 45 כמו שהוא, הוא לא ברור. צריך לקרוא אותו יחד עם סעיף 49(1) ובו נאמר: מבוטח שטרם מלאו לו 18 שנה והוא אינו עובד ולא עובד עצמאי. כל אדם, מגיל 14, חייב בדמי ביטוח. אנחנו משחררים מדי ביטוח, בגיל 14-18, את מי שאינם עצמאיים ואינם עובדים.

ח. שמעוני: זאת אפליה לטובת החזקים. מי שלומד, ויש לו כסף - הוא לא משלם דמי ביטוח.

מ. לוין: בתשובה לדברי ח"כ שמעוני, מדובר פה בנערים עובדים. אני לא חושב, שמדובר בגיל 14-15 בעובדים עצמאיים. מדובר כאן בנערים עובדים. בביטוח לאומי משלמים בעדם דמי ביטוח. מס מקביל, משלם המעביד. פה, בדמי ביטוח בריאות, אני מבין שזה על חשבוננו של העובד עצמו.

היו"ר ח. גרוסמן: אולי אפשר להפריד?

א. וולף: לא מקובל, שאדם העובד ומשתכר - לא ישלם. פעם, כשהתחלנו לדון בפרק ה' ח"כ זיידל טען, שבקופת-חולים משלמים מגיל 16. בדקתי את הדבר, ובקופת-חולים נער בגיל 14 משלם דמי ביטוח. ז"א, כל נער עובד, משלם היום. אני לא רואה כאן מקום להפרדה, אשר אינני יודע אם היא מוצדקת או לא. תאורטית, ניתן להפריד את המס המקביל מדמי ביטוח בריאות. עם כל הכבוד, אינני רואה מדוע הנער המשלם דמי ביטוח לאומי וכל מס אחר, מדוע דוקא בדמי ביטוח בריאות נוציא אותו מהכלל.

ח. שמעוני: מי שיש לו אפשרות, מצבו טוב, וילדו לומד בתיכון, במקרה שלו מסתפקים בדמי הביטוח אשר ההורים משלמים. אבל, במקרה שההורים עניים ואינם יכולים לאפשר לילד ללמוד בבי"ס תיכון, ולכן הוא עובד, במקרה הזה ההורים משלמים וגם הבן משלם. ההורים ביטחו אותו פה שהם שילמו, ולא יתכן שהוא ישלם פעם שניה.

מ. ידיד: פה הכוונה לאו דוקא שהנער ישלם. פה כתוב: "בעד כל מבוטח שמלאו לו 14 שנים ישלמו דמי ביטוח". אני מבין, שהכוונה, שהמעביד ישלם. דמי ביטוח לאומי, הנער לא משלם.

מ. לוין: כתוב בסיפא של סעיף 46: "...את דמי ביטוח הבריאות ששילם המעביד כאמור ינכה משכרו של העובד".

מ. ידיד: מה משלם נער בן 16 - עובד - לביטוח לאומי?

מ. לוין: משלם רק בענף נפגעי עבודה, וזה גם כן לא הוא משלם, אלא המעביד.

מ. יוד: פה באים לקבוע הלכה, שנער אשר מלאו לו 14 - ישלם. איך ינכו זאת?

היו"ר ח. גרוסמן: הנוסח בסעיף 46 הוא, שהמעביד ישלם בעדו דמי ביטוח בריאות ומס מקביל לפי זה. המעביד מנכה מהשכר, ומשלם בעדו.

מ. יוד: אם כותבים "ישולמו", צריכים לכתוב: "נער בן 14 צריך לשלם".

מ. לוין: זה מקנה למעביד את הזכות לנכות מכל עובד מה שהוא שילם בעדו.

א. וולף: אני מבין את שאלתו של ח"כ יוד על כך שכתוב "ישולמו". הכוונה היא למקרי טעד וכו', ולכן ההגדרה היא כללית. זה חל על הכלל ולא על נער בגיל ספציפי. דמי הביטוח על שני מרכיביהם משלם המעביד, אבל את דמי ביטוח בריאות חייב לשלם.

היתה שאלה לגבי תשלום קופת-חולים, האם המעביד משלם. יש לי כאן טבלה, ויש בה חלוקה למס חבר אחיד לפי משכורות וכו'. היום, משלם נער מגיל 14, אם הוא עובד. אם הוא אינו עובד, הוא משלם מגיל 18.

היו"ר ח. גרוסמן: ההחלטה בענין גיל 14 וגיל 18 וההפרדה בין נער עובד לנוער לומד ביחס לדמי ביטוח בריאות, האם צריכה להיות הפרדה כזאת או לא - זאת החלטה עקרונית. אצ"ע, שיהיו שני נוסחים.

מ. חריש: אנחנו מוצרים על ההבדל בין אותם גילאים 14 - 18 בין עובדים לאלה שאינם עובדים. מה שיכל לקרות כאן הוא, שבמספחה בה האם והילדים אינם עובדים, כי ההכנסה של האב גדולה - מספחה זאת תשלם פחות מאשר מספחה שבה עובדים שני המבוגרים וילדי המספחה מגיל 16 גם כן עובדים. וזאת, בגלל התיקרה. הלא יש בהחלט אפשרות, ששתי מספחות באותו סדר-גדל, אך באחת מהן האשה עובדת וכן הילדים מגיל 16, מספחה זאת תשלם יותר ביטוח בריאות מאשר המספחה השניה שמה רק האב עובד.

האם לא צריך לעשות זאת לפי הכנסה מספחתית. ולא לפי קריטריון אבסולוטי שכל מי שעובד צריך לשלם?

י. בארי: ילד שנולד אתמול, מבוסח לפי חוק זה, סעיף 1. נניח, שאבי המספחה משלם דמי ביטוח, ובהכרח דמי הביטוח מכסים גם את הילוד. ניתן להניח, שגם בעד ילוד זה משלמים את דמי הביטוח. ילד בגיל 15 - 14 נכנס לביה"ס התיכון והוא איננו עובד, ומבוסח בחוק זה. דמי הביטוח, שהאב משלם, כוללים גם את ביטוח הילד הזה. אם כך, ניתן לטעון שמשלמים עבורו דמי ביטוח. לפי סעיף 45, הסעיף לא מבחין בין עובד או לא עובד, מפרנס עצמאי או לא עצמאי. אם הוא כלול, ניתן לאמר, שבעדו משלמים דמי ביטוח.

אני חושב, שההבחנה הזאת, שהואיל והוא מתפרנס צריך לשלם - צריכה לבוא לביטוי גם בסעיף 45. אם רוצים, שהוא ישלם.

היו"ר ח. גרוסמן: מפרנס המשלם דמי ביטוח, ויש לו עשרה ילדים עד גיל 18, והם במסגרת לימוד חובה אך תיכון, הם מבוטחים והוא אינו משלם עבורם פרוטה. זה דבר פרוגרסיבי. אם יש מעט ילדים או הרבה ילדים - הילדים מבוטחים.

הנקודה, שנצטרך להחליט לגביה, היא בקשר לנערים עובדים ביחס לדמי ביטוח בריאות.

נראה לי, שההצעה של ח"כ מ. חריש אינה תופסת כאן, כי אז אנו צריכים לחזור לזה שישלמו בעד כל ילד, כי זה צריך להיות לפי הכנסה לנפש, כי אז משפחה שהכנסתה חמשת אלפים ל"י לחדש, ולא חשוב אם הילדים עובדים או לא, ואם זו משפחה בת חמש נפשות, ז"א החישוב הוא אלף ל"י לנפש, ולפי זה ישלמו דמי ביטוח. זה כבר בכלל מבנה אחר.

הבסיס בהצעה המונחת לפנינו הוא, שהילד מבוסס בכל מקרה, אם יש הכנסה או אין. השאלה היא, אם עד גיל 18 לכל הילדים יש ביטוח או רק לאלה שאינם עובדים.

מ. חריש :
נקודת-המוצא שלי היא אחרת. הטענה שלי היתה, שנקודת המוצא היא, שמשפחה חיבת להיות מבוססת, ודמי הביטוח צריכים להיות בפרופורציה להכנסה של כל המשפחה. זו גישה הפוכה ממה שאת מציעה. את יכולה לקחת משפחה שארבעה מבני המשפחה עובדים, וזו משפחה במצוקה והכנסתה נמוכה מזו של משפחה שבט-פק אחד עובד והכנסתו גבוהה.

הישיבה ננעלה בשעה 14.00